

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавська державна аграрна академія

Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

***Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції, присвяченої пам'яті професора, заслуженого
працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка***

ПОЛТАВА 2021

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 1. м. Полтава, 31 березня 2021 року. Полтава, 2021. 573 с.

(Посвідчення Українського інституту науково-технічної експертизи та інформації № 56 від 21 січня 2021 р.)

Організаційний комітет:

Дорогань-Писаренко Людмила – к.е.н., професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавської державної аграрної академії.

Плаксієнко Валерій – д.е.н., професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії.

Гуцаленко Любова - д.е.н., професор, професор кафедри обліку та оподаткування Національного університету біоресурсів і природокористування України

Давидюк Тетяна - д.е.н., професор, професор кафедри економічного аналізу та обліку Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

Крюкова Ірина - д.е.н, професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Одеського державного аграрного університету,

Славкова Олена - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

Сук Петро - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

Пасічник Юрій - д.е.н., професор, головний науковий співробітник відділу фінансово-кредитної та податкової політики Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки»

Костюченко Валентина - д.е.н, доцент, професор кафедри обліку та оподаткування Київського національного торговельно-економічного університету

Назаренко Олександр - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Сумського національного аграрного університету

Тищенко Вікторія - д.е.н, доцент, завідувач кафедри митної справи Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця

Холявко Наталія - д.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Національного університету «Чернігівська політехніка»

Канцедаль Наталія – к.е.н., доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії.

Прокопишин Оксана – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного аграрного університету

Лега Ольга – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії

Яловега Людмила – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії

Ліпський Роман – к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії.

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, ветерана Другої Світової Війни, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

Ночовна Ю. О., Орищенко М. М. Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України	
<u>ЕВОЛЮЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ.</u>	186
Олексієнко Т. В. Полтавський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України	
<u>ОСОБЛИВОСТІ СУДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЗА МАТЕРІАЛАМИ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ АКТИВІВ ТА ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У ФІЗИЧНИХ ОСІБ-ПІДПРИЄМЦІВ.....</u>	189
Перекрестова А.Р. Науковий керівник – Малишкін О.І. Державний університет інфраструктури та технологій	
<u>АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ КАПІТАЛУ У ДООЦІНКАХ ЗА МСФЗ.....</u>	192
Перетяцько Т.В. Науковий керівник – Кулик В.А. Полтавський державний аграрний університет	
<u>ОБЛІК СТАТУТНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА: ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ.....</u>	194
Петренко Н.В. Науковий керівник – Ливенский В. М. Полесский государственный университет	
<u>ФОРМИРОВАНИЕ ОТЧЕТА О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ.....</u>	197
Пилипенко К. А., Пономаренко Т., Кетова О. Полтавська державна аграрна академія	
<u>ДОКУМЕНТУВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ОПЕРАЦІЙ: НЕОБХІДНА УМОВА ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....</u>	199
Пилипенко М. В. Науковий керівник – Яловега Л. В. Полтавська державна аграрна академія	
<u>БАЛАНС (ЗВІТ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН): ПІДГОТОВКА, СКЛАДАННЯ Й ПОДАННЯ.....</u>	202
Поліщук О.М. Уманський національний університет садівництва	
<u>ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ.....</u>	203
Попко Є.Ю. ННЦ «Інститут аграрної економіки»	
<u>НАВЧАННЯ ЗА МСФЗ: ПРОГРАМА СЕРТИФІКАЦІЇ CERTIFRS.....</u>	206
Попова М.Ю. Науковий керівник – Яковенко С.Л. Лозівська філія Харківського державного автомобільно-дорожнього коледжу	
<u>ВІДПОВІДНІСТЬ МІЖ НАЦІОНАЛЬНОЮ І МІЖНАРОДНОЮ СИСТЕМАМИ ОБЛІКУ.....</u>	208
Прийдак Т.Б., Сіренко О. В., Ковня А. М. Полтавська державна аграрна академія	
<u>ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ ІНТЕРНЕТ-ТОРГІВЛІ.....</u>	210
Прийдак Т.Б., Сіренко О. В., Ковня А. М. Полтавська державна аграрна академія	
<u>ОСОБЛИВОСТІ СКЛАДАННЯ «ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ (ЗВІТУ ПРО СУКУПНИЙ ДОХІД)».....</u>	212

кредитового залишку на фінансовий результат (рахунок 79);

– визначення річний фінансового результату – прибуток (збиток) шляхом віднесення відповідного залишку за рахунком 79 на відповідний субрахунок рахунка 44;

– виведення сальдо на одному із субрахунків рахунка 44 (441, 442).

П'ятий етап – заповнення форм фінансової звітності, у т. ч. й «Балансу (Звіту про фінансовий стан)», що базується на підвалинах показників синтетичного і аналітичного обліку відповідно до норм чинного законодавства.

Шостий етап – перевірка взаємоузгодженості показників фінансової звітності у межах окремих форм, що здійснюється за допомогою Методики узгодженості показників звітності розробленої Міністерством фінансів України.

Сьомий етап – формування записки-пояснення до річної звітності, зміст якої законодавчо не регулюється, проте вона обов'язково містить: основні чинники впливу на виробничо-господарські та фінансові результати діяльності підприємства; розрахунок показників фінансового й майнового стану підприємства; відомості щодо результатів інвентаризації майна, коштів та розрахунків.

Восьмий етап – відображення змін в обліковій політиці та їх обґрунтування у разі їх наявності.

Дев'ятий етап – затвердження річної фінансової звітності керівництвом підприємства.

Десятий етап – подання фінансової звітності до відповідних державних органів: ДПСУ та Держстату України.

Із урахуванням вище викладеного методичного підходу щодо організаційних засад формування та подання «Балансу (Звіту про фінансовий стан)», як процесу обґрунтування теоретичних положень у частині змістового навантаження її складових уможливило сформувати етапи підготовка, складання й подання фінансової звітності у системі способів прийняття рішень. Дотримання яких забезпечить системний підхід щодо удосконалення теоретико-організаційних засад підготовки «Балансу (Звіту про фінансовий стан)» із метою підвищення значення фінансової звітності у забезпеченні прийняття управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Лаврик О. П. Баланс як форма звітності : особливості складання та подання. *Стан та перспективи розвитку бухгалтерського обліку в Україні* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. мол. вчен., аспіран. та студ. Част. 1. : Ірпінь 2018. С. 191 – 193.
2. Нашкерс Г. Складання фінансової звітності як завершальний етап бухгалтерського обліку. *Бухгалтерський облік та аудит*. 2019. № 7. С. 14–19.
3. Положення «Про інвентаризацію активів та зобов'язань» № 879 від 02 верес. 2016 р. : <http://www.zakon.rada.kiev.ua>. (дата звернення 25.03.2021 р.).

Поліщук О.М., к.е.н, доцент,
ст. викладач кафедри обліку і оподаткування
Уманський національний університет садівництва, м. Умань

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ДЕБІТОРАМИ

В сучасних умовах нестабільної економічної ситуації досить важливого значення на підприємствах набувають фінансово-розрахункові операції, оскільки

вони характеризують собою розподіл і перерозподіл суспільного продукту, тобто перетворення його з товарної форми в грошову й навпаки. В даному випадку суб'єкти господарювання виступають постачальниками для одних і покупцями для інших.

Фінансово-економічна сфера обумовлює функціонування та взаємопов'язана з системою розрахунків, що опосередковує фінансово-господарську діяльність. Розрахунки за своєю суттю характеризуються постійно діючим, динамічним характером й потребують управлінських впливів, які виробляються в структурі фінансового менеджменту на основі опрацювання великої кількості різноманітної економічної інформації, при цьому головна роль у загальній сукупності відводиться обліковій інформації.

В умовах нестабільної економічної ситуації в Україні досить лівова частка господарств та організацій знаходиться в досить скрутному положенні, адже мають чималу кількість проблем неплатежів. Важливою умовою підтримки оптимального рівня ліквідності і платоспроможності господарств, що працюють в умовах ринку, є ефективне управління дебіторською заборгованістю.

Однією з нагальних проблем на шляху до ефективного управління розрахунками стає неузгодженість теоретичних підходів щодо єдиного розуміння дебіторської заборгованості як економічної категорії для потреб обліку, аналізу, контролю та управління.

Так, наприклад, І.О. Власова [1, с. 89] дає таке тлумачення цієї категорії: «Дебіторська заборгованість - розмір неспроможності суб'єкта господарської діяльності оплатити свої грошові зобов'язання перед контрагентом після настання встановленого контрактом строку їх оплати».

На думку О.С. Бондаренко [2, с. 37], дебіторська заборгованість - це матеріальні ресурси, які не оплачені контрагентами, або готівкові кошти, що вилучені в господарства.

В наукових працях Домбровської Н.Р. [3, с. 183], наведене визначення відображає реальний стан дебіторської заборгованості. Однак, зазначає, що дебіторська заборгованість не може бути представлена адекватно реальному стану, бо не буде погашена повністю і в строк, а резервування можливих втрат тим більше не відзначається точністю, тому розглянемо погляди інших вчених.

Ксьондз С.М. [7, с.107] під дебіторською заборгованістю вважає включені у склад майна господарства, його майнові вимоги до інших осіб, які виступають боржниками в правовідносинах, що виникли за різних обставин.

Сотнікова О.О., Седашова О.М. [5, с. 135] розглядають дебіторську заборгованість як суму боргів підприємству, організації, фізичній особі від інших суб'єктів господарських відносин внаслідок несвоєчасних розрахунків за товари, послуги, виконані роботи.

Сучасний стан розрахунків підприємств характеризується незадовільним рівнем платіжної дисципліни суб'єктів економічної діяльності та вимагає посилення їх контролю як із боку органів державної влади у сфері реалізації економічної політики, так і з боку самих підприємств. Основним джерелом інформації при цьому виступають дані бухгалтерського обліку, що, в свою чергу, вимагає підвищення якості обліково-аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю підприємств.

Огляд нормативно-правових документів, що регулюють правові відносини між суб'єктами процесу купівлі-продажу, дозволяє зазначити, що у відношенні терміну «покупець» немає універсального визначення, оскільки йде прив'язка терміну до конкретного правочину господарського життя.

Подібне твердження ми можемо спостерігати й при аналізі нормативних актів, де вказується термін «замовник». При цьому, спільним є те, що замовник на певну продукцію чи послуги обов'язково попередньо складає замовлення. Однак, в окремих випадках замовник, має право відстежувати хід виконання замовлення. Розрахунки чи погашення заборгованості замовник може здійснювати в міру виконання певних етапів по частинах.

Підводячи підсумки, можна стверджувати, що термін «замовник» є значно ширшим від поняття «покупець» і їх неправомірно порівнювати ні з юридично-правової, ні з науково-теоретичної позиції. З точки зору бухгалтерського обліку відмінність також полягає у визначенні отриманого доходу від операцій з покупцями і замовниками, а також понесених витрат, які супроводжують вказані операції.

Для того, щоб визначити шляхи удосконалення обліку розрахунків з покупцями і замовниками, необхідно виявити і звести до мінімуму недоліки обліку підприємства. Основним загальним недоліком системи обліку є недостатній контроль за діяльністю бухгалтерії з боку керівництва. У такій ситуації керівник не отримує бухгалтерської інформації в потрібній мірі. Недостатність контролю з боку головного бухгалтера господарства, так і керівника призводить до помилок зарахування коштів, що надійшли, і плутанини при платежах третіх осіб.

Практика ведення бухгалтерського обліку показує, що багато підприємств зовсім не створює резерв сумнівних боргів, вважаючи, що в цьому немає потреби. Інші розраховують його досить приблизно. Треті беруться за найскладніші розрахунки, але таких меншість. Підприємствам-кредиторам, щоб уникнути втрат від оподаткування, необхідно створювати резерви сумнівних боргів.

Також важливим недоліком виступає несвоєчасність проведення інвентаризації розрахунків, що не сприяє своєчасному виявленню простроченої заборгованості та вжиття заходів до її погашення. Вважаємо, що для забезпечення вчасного та якісного проведення інвентаризації розрахунків, необхідно в посадовій інструкції бухгалтера фінансово-розрахункових операцій зобов'язати його наприкінці кожного місяця готувати Акт звірення заборгованості та відсилати його контрагентам. Таку частину роботи з контрагентами можна також застосовувати ще на етапі підписання договорів, передбачивши умови проведення інвентаризації окремим пунктом. На відповідним чином підготованому Акті звірення повинні стояти підпис бухгалтера, що займається обліком розрахунків, головного бухгалтера, візи членів інвентаризаційної комісії, відділу збуту або постачання.

З метою удосконалення обліку розрахунків з дебіторами та для більшої інформативності управлінського обліку про стан розрахунків дебіторами доцільно використовувати додаткові реєстри, адже нині існуючі не повністю забезпечують отримання оперативних щоденних даних. Важливим удосконаленням могло б стати запровадження карточки обліку розрахунків з кожним господарством і стану розрахунків з ним на кінець звітної періоду.

Таким чином, доцільно застосувати додаткові реєстри, в яких можна щоденно відслідковувати рух заборгованості за кожним замовником чи покупцем.

Отже, реалізація, зазначених пропозицій дозволить покращити групування інформації про склад покупців та замовників, зміцнити фінансовий стан підприємства у сучасних умовах господарювання і сприятиме прийняттю оптимальних управлінських рішень щодо її регулювання. Чітка організація обліку розрахунків з дебіторами безпосередньо впливатиме на прискорення кругообігу оборотних активів і своєчасне надходження грошових коштів від реалізації виробленої продукції та наданих послуг, а також мінімізувати ризик виникнення дебіторської заборгованості. З метою удосконалення та для поглиблення інформативності обліку про стан розрахунків з дебіторами доцільно використовувати додаткові реєстри. Тобто, слід завести додаткові документи, в яких відстежувати рух заборгованості окремо за кожним дебітором.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко О.С. Сучасні підходи до обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці господарювання. *Інвестиції: практика та досвід*. 2008. №18. С. 36-39.
2. Власова І.О. Дослідження співвідношення економічного та правового тлумачення понять «розрахунки», «зобов'язання» та «заборгованість». *Вісник Донецького університету економіки та права*. 2013. №1. С. 88-94.
3. Домбровська Н.Р. Дебіторська та кредиторська заборгованості: проблеми класифікації. *Інноваційна економіка*. 2014. № 1. С. 182-187.
4. Ксьондз С.М. Дебіторська заборгованість як об'єкт управління. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2010. №4. С. 105-110.
5. Сотнікова О.О., Седашова О.М. Проблеми управління дебіторською заборгованістю підприємства. *Управління розвитком*. 2012. №3 (124). С. 134-136.

Попко Є.Ю., к.е.н.,

с.н.с. відділу обліку та оподаткування

ННЦ «Інститут аграрної економіки», м. Київ

НАВЧАННЯ ЗА МСФЗ: ПРОГРАМА СЕРТИФІКАЦІЇ CERTIFRS

МСФЗ – не нове слово в лексиконі бухгалтера. Вони запровадженні в низці країн світу й активно проникають у вітчизняну практику. Зміни в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV (далі – Закон № 996) найяскравіше тому підтвердження. Так ч. 2 ст. 121 Закону № 996 передбачає обов'язковість складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності за міжнародними стандартами для таких категорій підприємств:

1) підприємства, що становлять суспільний інтерес. Це підприємства – емітенти цінних паперів, цінні папери яких допущені до біржових торгів, банки, страховики, недержавні пенсійні фонди, інші фінансові установи (крім інших фінансових установ та недержавних пенсійних фондів, що належать до мікропідприємств та малих підприємств) та підприємства, які належать до великих підприємств (наразі до великих платників застосовуються критерії – балансова вартість активів – понад 20 мільйонів євро, чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – понад 40 мільйонів євро; середня кількість працівників – понад 250 осіб);

2) публічні акціонерні товариства,

Наукове видання

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»

***Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка***

**31 березня 2021 р.
м. Полтава**

Відповідальна за випуск: Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Комп'ютерна верстка: Лега О. В., к.е.н., доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

*Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету обліку та фінансів
Полтавської державної аграрної академії (протокол № 9 від 19.04.2021 р.).*